

SÁNTHA JÓZSEF

Gézember

A szalonnája maradék bőrét mindig megfelezte. Az egyik Borzas Huszárnak jutott, a másik Rizegének. Hármójuk közül csak a macska nem volt csontsovány, Borzas Huszár meg ő sokszor elalélta az éhségtől, míg Rizege, ha napokon keresztül nem kapott tejcskét meg beleaprított kenyeret, akkor került az otthonát, messzire elcsámborgott, új gazdát keresett, és csak néha látogatott haza, szinte szánalomból nézett körül, hogy megvannak-e még ezek a csontra aszott testek, vagy a gazda meggondolta esetleg magát, és őt meglátva újra teleönti az asztalra helyezett edényét, amihez Borzas Huszár még véletlenül se férhetett hozzá. Ebben soha nem kellett csalódnia, mert Rohonc mindíg megbánta utóbb, hogy szegény, hogy négy zsemlénél, egy darabka inas szalonnánál többre nem futja, két nap távollét után mindig tele volt a macska tányérja, s ha belesavanyodott is a tej, azt Rizege nagy élvezettel lefetyelte ki. Borzas Huszár majdnem teljesen vak volt, az egyik szemét egy testes kutya marta ki, a másikba épp Rizege karma tévedt, így aztán számára nem volt menekvés, csak tévelygett a ház körül, akármilyen éhes is volt, ő csak Rohonc jó szándékában bízhatott, mint egy éjszakai vasútállomás a kisváros szélén, ami sokáig abban reménykedik, hogy a szükség messze elkerüli, mint egy rezesbanda. Hogy a vak sínek és porhalmok a falaiba öregednek, s a szem fiókjait nem nyitogatja senki.

Rohonc úgy emlékezett, hogy akkoriban még meztelen képpel járta a várost, nem akart rejtekezni a városiakok elől, így szinte senki sem tudta, hogy mi történt vele, miért is jelent meg az utcákon egy gézzel bekötött arcú ember. Nem emlékezett rá, hogy mikor is cselekedte ezt, miért tekerte be az arcát egy fiókjában talált köteg gézzel, s hogy mit akar ezzel jelezni a többi ember számára. Már azelőtt is eszébe juthatott volna persze, mert elég keskeny és csálé ábrázatú volt, két oldalt deres csimbókok mutatták, hogy csak itt-ott nő a szakálla, az orra alá meg csak néhány kóbor szőrszál jutott – ahogy a sivatagban néha véletlenül összetalálkozik néhány tevekaraván –, azok is talán az orra lyukából merészkedtek ki. Ez addig a délutánig nem zavarta, ő sem törődött másokkal, azt sem hitte, hogy mások tekintete majd elmélyed az ábrázatában, ahogy a hazugságvizsgálók a gyanúsított arcjátékát tanulmányozzák. Csak amikor a tükör előtt állt már, és a homlokán kezdve lassan fejére tekerte a gézt, akkor érezte, hogy mennyire megkönnyebbül, ha nem kell többé a mások pillantását lesnie, hogy ez a vékony és ritka szövésű textil majd örökre felismerhetetlenné teszi az ismerősei számára. Mert hiszen mindenki ismerte Rohonczt, ahogy az efféle kisebb városban már arcról ismerik egymást az embe-

rek – mint a boncorvos is vakon megtalálja a különféle szerveket a felhasított hasfalban –, ha többet nem is tudnak róla, annyit bizonyára, hogy idevalósi-e vagy idegen, s hogy szív ez, avagy béltumor. Mikor végére ért a tekerésnek, és az ujjaival a szemeinél meglazította a kötést, annyira csak, hogy a saját gézzel beborított fejét a tükörben lássa, egy fájdalmas sóhajtással vette tudomásul, hogy ő immár a mások számára, ha nem is láthatatlan, de felismerhetetlen. Tetteteink felhőszobra, gondolta, ahová magunknak megágyaztunk; egy fáradt nap talányaiból kivetkőzik. Miért is álldogálnék tovább az elérhetetlen előtt, csak egy karnyújtásnyira tőle. Ott a kirakat, a nesztelenül nyíló ajtó, belépsz, és a tér hallótávolságot szül. Mintha csak fecsegni kezdene a felszín, és örökös hallgatásba burkolózna a mélység. Ha felismerünk valakit, fogunk még vele találkozni. Vagy többször is akár. A gondolatstaféták lehetetlensége: mindig máshova érkezőkre várunk.

Később sem volt képes eldönteni, hogy mi is volt előbb, az ok vagy az okozat. Talán benne született meg élete szerencsétlenségének az összes feltétele, s így saját maga lehetett mindennek a kiváltója. Igen, gondolta, már nagyon régen kutat ásott benne az a szomorúság, amelyik a későbbi események oka, ugyanakkor következménye is volt egyszersmind. Amikor újra felkereste az ortopédust, az nem ismerte meg. Bogarászó hangon szólt hozzá, mint aki minden pillanatban keresi-kutatja a megfelelő kifejezéseket. Hogy egy ilyen hosszan elnyúló szenvedély miféle megtévesztő személyiségromlásokat okozhat. S hogy milyen gyorsan meghajlik az ember, ha már alig is lehetséges, aminek eddig gondolta magát. Tudja persze, hogy a dublini illetékességű írónak, aki Svájcban halt meg, sosem volt ekkora cipője, csupán méretarányosan faragtak alá ekkora lábfejeket, magyarázta Rohonc, hiszen ha kisebb lenne a figura a talpzat tetején, arra gondolnának, miért is kukorékol a kiskakas fönt a szemétdombon. Az ortopédus azonban nem volt képes elvonatkoztatni beteg arctalanságától, többször is hangsúlyozta, hogy itt már régen nem arról a ragyogónak mondott cipőről van szó, azóta a kór terjeszkedni kezdett, és alaposan beszitált a látogatója elméjébe is, ha meg nem sérti, amely állapot már nem az ő illetőségi területe, s újra csak felírt néhány címet, ahol majd tudós férfiak nálánál eredményesebben kezelik az újabb tüneteket. Rohonc sértőnek érezte az orvos eme távolságtartását, hiszen a gyógyultak a legkevésbé sem értik meg a hasonló betegségekben szenvedő gyógyíthatatlan páciensek életérzéseit. Mintha csak kicsapongónak gondolnák őket, akik mindenféle korlátozások nélkül élnek bele magukat a súlyos torzulásokat okozó szenvedélyükbe, és egyre újabb kitérőket keresnének, hogy halogassák az érvényességük vesztét okozó felismeréseket.

Az emberek kissé ijesztőnek találták másnap reggel a főtér felé lépdelő bekötött fejű alakot. Még a kutyák is átmentek a másik oldalba, a gyerekek meg sírógörcsöt kaptak, csak a felnőttek töprengtek, hogy miféle balesetet szenvedhetett el ez a szegény ember, s hetekig azt sem tudták, hogy ő Rohonc. Hagyták, hadd menjen csak a maga útján, ha jární tud, akkor bizonyára valamilyen csúnya seb éktelenkedik az arcán, mivel azonban semmiféle balesetről nem hallottak, kissé bizarr jelenségnek

túnt megszállott járkálása. Ő pedig egyre öntudatosabb lett, hiszen úgy gondolta, másokat büntetve járkál, bosszúból az őt ért sérelmekért. Mivel a testtartása is megváltozott, ahogy a kötést a fejére tekerte, már úgy hitte, hogy ő nem Rohonc, hanem az előbbi énjénél sokkal súlyosabb és jelentékenyebb figura. Ezúttal szükségtelenül nagy kerülőket tett a város belső részeiben, olyan utcákba is betért, ahol addig soha nem járt, néhány órát elüldögélt a főtérről melletti parkban, és jó érzéssel vette tudomásul, hogy kíváncsi szemek követik minden lépését. Amikor pedig a Kossuth-emlékmű mögötti padra telepedett, karjaival szellősen elterpeszkedett, akár a fényképekről jól ismert Anonymus arctalan szobra a Városligetben. Öreg szem vagyok, gondolta: figyelőállomás. Annak, aki jön-megy, koponyára karcolt kő, ajtóra tűzött kopogás. De még a távoli templom mögül is magán érezte a mások pillantását. Attól való félelme, hogy gyorsan lelepleződik, és egyszer csak hozzálép valaki, és gyalázatos módon letépi a fejéről a maszkját, az órák múlásával egészen szétfoszlott. Senki sem szólt hozzá, meg sem közelítették, tisztességes távolságból figyelték, mint egy idegen égitestről érkezettet, akinek a szándékai tökéletesen ki-kutathatatlanok. Így késő délután még egy távoli vegyesboltba is bemerészkedett, és szokása szerint egy vékony szelet szalonnát, tíz deka parizelt, hat tojást, egy liter tejet és négy egész zsemlet vásárolt, kissé kirúgva a hámból, hiszen ezzel a reggel magához vett, több napra szánt pénzét is elköltötte. Márpedig ez mindig nagy súlylaval esett latba, hogy soha ne vegyen egy napra szükségleténél több élelmiszert, mert állandó éhségében úgysem lesz képes magát fegyelmezni, azonnal felfal minden ehetőt, az ízlése szerinti legjobb falatokat készíti el ezekből a szegényes alapanyagokból, és az állatainak is bőséggel adományoz majd, látva örökké éhes udvarlásukat. Itt később lesz korán, mondta a boltosnak, és halkán kinevetett a pólyája mögül, mintha csak egy régen lenyelt kacagást öklendezne vissza.

Mielőtt hazafelé indult volna, még egyszer meglátogatta a dublini illetékességű, mint utánaolvasott, erősen antiklerikális, később Párizsban tevékeny író szobrát. Szerette nézegetni, ha ezt nem is vallotta volna be még magának sem. Olyan ember érzésével közelített hozzá, mint mikor újra és újra betér a cipőboltba, és csökönyösen egy, a lábánál öt számmal nagyobb darabot érez lényéhez tartozónak. Hiába is próbálgatja, és teszi nevetségessé magát, az eladók fintoraitól józanodik ki, amikor botladozva, bukdácsolva lépeget, és a kívánt lábbeli semmiképpen nem segíti a járásában. Hiába is próbálkozott ezen a kései órán, hogy vallomásához megfelelő hallgatót találjon, a főtér üres volt, a szobor magasra nyúló alakja pedig sötét, s mivel az ő arcát géz borította, ez semmiképpen nem fosztotta meg a meggyőződésétől, hogy a daliás alak valójában az ő cipőjét hordja.

Éjfél körül merészkedett haza, amikor már úgy érezte, hogy elcsendesedett a város, és nem kell félnie a lelepleződéstől. Az egész napi diadalittassága most a sötét utcákon osonó tolvajhoz tette hasonlónvá, semmiképpen nem szerette volna, ha egy idegen szem meglátja, melyik házba tér be ez az arcát gézzel takaró tünemény, ahogy akkor már magát némileg kiválasztottként megkülönböztette a korábbi énjé-

től. Annyira távolinak gondolta új keletű figuráját a saját jól begyakorolt lényétől, hogy némileg sértőnek találta a szegényes portát, valamilyen előkelőbb házat képzelte el, amikor ebben a magát tökéletesen kitakaró maszokban megállt a kapujánál. Pedig alig várta, hogy Borzas Huszár és Rizege elébe fusson, az előbbi hangos csaholással a földön csúsztva, különös vonyítással, az utóbbi pedig a lábához dörgölőzve, mint egy vastag, puha kígyó, izmos farkával szinte lépéseiben akadályozva. Csak lassan döbbszent rá, hogy az agya a győztes hadjárat közben, amíg a városban csavargott, alapvető tényeket törölt ki az emlékezetéből. Eszébe se jutott, hogy az arcát takaró gézt letekerje magáról, csak ütődötten ült le a konyhája asztalához, és lassan kirakta maga elé az összevásárolt finomságokat. De mintha közben megroggyant volna az eddig öntudattal viselt maszkja. Egyetlen lépés is mekkora erőfeszítés, gondolta, semmiképpen nem képes megtenni ezt az áthidalhatatlan távolságot. Cin-kosai és örökké tanúi annak a háznak, amelyik már voltaképpen nincs, gondolta. S úgy szűnt meg, hogy benne laktunk, sőt, odajárunk ma is, ha ki akarjuk magunkat pihenni. Valami felzaklat, összetör, nagy kíméletlenséggel tipor belénk. Fogjuk a kulcsot, megtehetjük, bemegyünk az előszobába, végig a folyosón, balra a nappali, ott az ágy is, amikor csak akarjuk, kipihenhetjük magunkat. Kérem, pontosan jegyezze ezt fel, Daniella!

Most újra látta maga előtt a tegnapi hazaérkezését. Ahogy belép a mutatójával könnyen kinyitható faretesszel bezárt kapun, és se a kutyája nem szalad elébe hangos vakkantgatással, se a macskája nem dorombol a lábánál. Teljesen üres és kihalt volt a máskor az állatok szeretetétől eleven udvar. Ösztönösen megy a folyosó végéig, és mintha már sokadszor látná a jelenetet, sőt, évek óta csak ennek a képnek a valóságosságától rettegne, ott van a két kis állat, egymáshoz képest nem kisebbek, nem nagyobbak, ahogy a házvégi létra fokaira valaki felakasztotta őket. Moccsanatok, és a testük aránytalanul megnyúlt. Mind a kettőt megsimogatja, nem érez különbséget, egyformán puhák, és furcsán mosolyognak nyitott szájukkal, mint a plüssmacik, csak Rizege szemei üvegesek, Borzas Huszár szemei láthatatlanok. Akkor bemegy a konyhába egy késért, levágja a két kis testet, de nem várja már tőlük, hogy körbeugrándozzák. Hagyja a létra alatt az élettelenül szunnyadókat. Visszamegy a konyhába, aztán ki se lép a házból egész este. Daniella sürgető kopogtatására sem nyit ajtót, túlságosan is személyes ügyének gondolja mindezt, semmiképpen nem szeretné, ha elsietett vallomásai esetlegesen támadási felületet adnának az el-lenségeinek. Mivel aznap nem hozott semmiféle ételmezt magának, sem pedig a két kis barátjának, csak hosszan ül, és maga elé bámul. Nincs benne harag, kétségbe-esés, csak valamilyen értelmezhetetlen tompaság, amelyen nem tud, de nem is akar túllépni. Nem képes semmit megérteni, hogy a tények magukba zárt, feltörhetetlen dolgok, amelyek nincsenek logikai kapcsolatban a valósággal, nincs semmi értelmezhető mindebben. A cipő lehet ludas mindebben, gondolja, túlságosan nagy lendülettel szeretne volna mások számára bizonyítani a saját életrealitását, láthatóságát, egyáltalán a jelenlétét.

Egy nevetséges és suta bábra rögzített arccal, úgy gondolja, a mások itt maradt jelenlétéből él. Amikor a szobán nem ér át a nevetése, tudja, hogy itt az este. A szürkület most kétesélyes. Bántóan idegen, elszenesedett tárgyak veszik körül, a sok elcsépelet jelentéstől kifakult, összezsugorodott életdíszletek. Most gondol megint a valamikori barátjára, és ennek a már lehetetlen találkozásnak a fontosságára. Mint ha arról beszélgettek volna egyszer, hogy ezek a fekete dobozok igazából feltörhetetlenek, csak a hozzá való viszonyulásunkat vagyunk képesek megjeleníteni, de semmiképpen nem tudunk a belsejükbe hatolni, képtelenek vagyunk behallgatni mindabba, ami ilyenné tett minket. Most csupán fáradtságot érez, az elméjében képződött idegenséget. Úgy hitte, sőt, eddig bizonyos volt benne, hogy nincs itt semmiféle bizonyosság. Egyáltalán nem tudja elképzelni, hogy egy idegen behatolt a házába, s hogy a vak kutyája boldogan csaholt előtte, és a macskája is, talán kissé tanácstalanul hozzádörgölözött ehhez az emberhez. Nem tudja elképzelni, pedig anélkül is tudja, hogy Borzas Huszár semmiféle ellenállást nem tanúsított, amikor az idegen a nyakára hurkolta a madzagot. Talán még boldogan játszott is vele, körbeugrándozta, és elébe fekvő felkínálta a fenekét a simogatásra, Rizege már más térszta, őt a közelébe kellett csalogatnia valamilyen finom falattal, mert nem volt soha könnyen lekenyerezhető. Aztán a hurkot megszorítva, ezt sem tudja elképzelni, sőt nem is gondol rá, a két könnyű kis testet a beható felkötő a létra harmadik fokára. Mivel nem gondolja mindezt el, csak alantas növekményként hatol a tudatába, felvágja a szalonnát, tüzet gyújt a serpenyő alá, amikor pedig kellőképpen kocsonyásan áttetszőek lesznek a szalonnadarabkák, ráüti a tojásokat, és hagyja, hogy lepényesre dermedjen a rántotta, hogy egybeálljon az egész, és csak a széleit emelve óvja a leégéstől. Amikor késznek gondolja a lepényt, elzárja a gázlángot, az asztalra helyezi, és három egyforma szeletre vágja. Sokáig ül ott, aztán anélkül hogy befálná az őt megillető részt, bevonul a szobájába, lefekszik az ágyába, és semmi másra nem gondol, mint hogy az éhes kis szolgálai most bizonyára jóízűen falatoznak.

Másnap már félelem nélkül lépked, mintha valamilyen kifutó lenne a város, ahol elég megmutatnia magát. Bizonyos utcák nem érnek össze a valóságban, csak a térképen. A képzelet ilyenkor elmerülve a keletkezés rejtelmében, mintha egy hangulat vagy emlék összefüggéseit hámozná le róla. Hirtelen összerántja az össze nem illett, és olyan telítetté teszi a hiányt, hogy nincsen többé hely a maradandóság számára. A felejtés szekerén, falusi mellékutcákon a semmi felé sebbel-lobbal eloson. Harmadnap nem kerüli az emberek tekintetét, belenéz az arcukba, nem lopakodik, nem akar láthatatlan lenni, csak felismerhetetlen. Valamilyen késleltetett gyönyört érez, amikor a közelebbi és távolabbi ismerősök félénken kitérnek előle, anélkül hogy a fejére pillantanának. Óh, az elragadtatás öröme is hamarosan az övé lesz! Érti az emberekből felé áramló félelmet és büntudatot, egyre nagyobb helyet követel magának a kisváros életében. Már nem az eldugott padon üldögél, hanem kávézt rendel magának a főtér elegáns teraszán, és közben szemrevételezi a legelőkelőbb hivatalnokokat, orvosokat, tanárokat, szinte bántóan figyelni őket gézzel lefedett ar-

cával. Némi zavar támad ilyenkor, a megfigyelt személyek hamarosan már abba-hagyják az önfelelt társalgást, komoran maguk elé bámulnak, kerülnek a tekintetét, ha egyáltalán lehetséges, hogy egy arc nélküli fejről ne vegyenek tudomást. Tudja, hogy miatta ürül ki a nyáriasan zsúfolt terasz, de még előbb távozik, mielőtt a pincérek mogorva tekintete agresszív türelmetlenséggé változna, s valaki odakiált neki: Nocsak, hát visszajöttek a zsidócskáink!

Úgy gondolja, hogy már Borzas Huszár és Rizege halála előtt is gézzel letakart arccal járkált a város utcáin. Talán épp ez az oktan és másokat irritáló rejtekezés váltotta ki az ismeretlenek agresszióját. De ha megpróbálja értelmezni a cselekedeteit, mintha mégis azon az éjszakán tekerte volna be az arcát gézzel, amikor a kis barátait olyan méltatlan helyzetben megtalálta. Mintha mégsem ő lett volna az oka ennek a szörnyűségnek. Mindez, ahogy azóta professzionálisan gyakorolja a személytelenséget, csak a megtámadtatásának a következménye. Miért is akart ennyire láthatatlanná válni, ilyen zárt álarcban közlekedni? Mintha gyökerek luggatnák át a felritkult anyagú, gazdátlanul maradt tereket. Mintha a csend előbb hallatszanék, mint a dobogás, és ha közelebb hajolunk a kerítések durva deszkáihoz, már a csönd dobogása hallik, s csak aztán valamilyen sejtelmesen testszerű, éjszerű borzalom.

A következő nap újra csak kitör a házából, megindul a legforgalmasabb utcák felé. Tudja, hogy az arctalanságával szüntelenül fontos dolgot végez, akár egy igehirdető vagy nyomozó. Minden nap egyre bátrabban és nyíltabban lesz arctalan, miközben a város lakói semmi jelét nem mutatják az ellene való racionális lázadásnak. Mi is egy maszk, ha nem egy tükörtelen élet. Az önazonosság hiánya, a személytelen bátorság apoteózisa. Ő azért bátor, hogy még egy lélegzetnyi időre jelen legyen. Most már végképp lemondott valamiről, és ez most színtelen, szagtalan, egészen megváltozott alakjában újra a szeme elé kerül, a vágy diabolikus tárgyaként, ugyanakkor annak a tudata nélkül, hogy lenne benne valaki, aki mindezt igazából átérzi. Nézi a szobrot, de most már csak olyan szomorúsággal, mint amelynek a cipőjét ő is viselhette volna. Hiszen bármennyiszer is töprengett az őt érintő különleges élettényeken, mindig visszalopózott a szívébe a kirakati lábbeli utáni természetellenes vonzódás fájdalma. S hogy hónapokon át nem veszik ki a kirakatból ezeket a méretük miatt eladhatatlan portékákat. Úgy érzi, valószínűtlen gúnyolódással üzen neki a város. A cipőboltba már nem lép be, csak múltjának egy lehetséges, ám elérhetetlen tárgyaként tekint a sokszor megcsodált lábbelire. Múlt-kívánás, a reménység látszólag ép, ám belülről már szétesőben lévő vágya. Mindig van egy rekesz a lélekben vagy agyban, amelyik efféle szenvedélyeket képes támasztani. Nem tudja elképzelni, miként is élhetnek emberek ilyesféle bárgyúságban, hogy őt egy kirakati cipő iránti méla szenvedélybetegségben lappangó emberként görgetik tovább. Kinek kellett ez a vágyakozás, kérdezi magában. De ő csak szolgálja ennek a figurának, mert mindez csak egy használati tárgy testesedése, újra csak a megfelelés vágya egy harmadiknak, aki már képzetként sincs jelen, legalábbis Rohoncز képtelen elgondolni, hogy olyan sok emléket húzna maga után ez a hatalmas szobor.

Betér a patikushoz, aki annak idején oly nagy megértéssel volt az irányában. Az öreg a szemüvegét törölgetve emeli rá a tekintetét, mintha csak egy temetőből visszaterő hullát látna, akinek talán éppen az ő általa kevert balzsam okozta a vesztét. Maga lenne az, kérdezi hirtelen felmelegített viaszhangon. Rohonc szeretné visszavenni, érzéssé tenni a régi közelséget, amelyik kettejük viszonyában olyan természetesnek tűnt. Én felismerem magát, bárhogy is próbál menedéket kapni, mondja neki a patikus. Ha kimegy a pályaudvarra, hamarosan belátja, hogy nem mindenki a maga vonatán utazik. A legtöbben éppen csak jegyet váltanak, de még a peronra sem lépnek ki. Mások azonban elmennek innen a legelső vonattal, céltalanul menekülnek. Azok, akik álszakállban lepedőbe csomagolt műanyag csecsemőket ringatnak a karjukon, nemigen jutnak messzire. Mindenféle maskara adódik ezeken a peronokon, már maga az utazás is egy olyan álca, amelyeket csak nagyon komoly emberek engedhetnek meg maguknak, meg a nyugdíjakat kézbesítő postások. Ezek aztán sokszor csapatosan megjelennek az állomáson, mindenféle jelmezekben. Évekig, évtizedekig becsületesen járták a várost táskájukban milliókkal. Eddig csak a rájuk leselkedő csavargóktól félték, de egy idő után már a saját gondolatuk a legnagyobb ellenségük. Aztán egy szép napon, amikor is a nyugdíjak esedékesek, már nem bírnak ellenállni a kísértésnek. Álarcot öltenek, leginkább női szerepeket játszanak. A pénztáros csak pislog, honnan ismerősek számára ezek a bajuszos asszonyok. Mondom, csak a nyugdíjas postások, bukott királyok, forradalmárok, valamilyen nagyobb titkok tudói vesznek magukra efféle maskarát. De a maga gézbe teker arcra csak afféle számárköhögés, kirívó különtség, szánalmas báb egy teljes figurát kívánó vígjátékban. Bűne, már érzi, valamilyen határozott tárgyat öltött a kirakokban most is ott ragyogó cipőről való lemondásában. Hogy miközben lendületesen gondolta az élete új értelméhez való közeledését, egyre távolabb került tőle, mert egyre bonyolultabb, az ő lehetőségeit meghaladó nehézségeket támasztottak elé. Sosem szabad meztelenre vetkőzni mindazon dolgok előtt, amelyekre az életünk lehetőségeit meghaladó szenvedéllyel vágyunk. Ha el is takarjuk magunkat részlegesen, csak merészebbek leszünk, mert minden gondolatunk, ráutaló mozdulatunk szégyenteljes árulás.

Mikor hazaindul, újra csak lopakodva, árnyakat lesve az utcák sarkain, a zugokban, a kapuk mélyedéseiben, érvényét veszíti a rejtőzködése, mintha csak magát lopná el, a saját jelenlétét satírozná be ez az álarc. Úgy ül az udvarán, a létra harmadik fokán, hogy képtelen emlékezni. Hova induljon most, mitől óvja magát? A hátsó udvar lécei hiányoznak a holdfényben, inkább volt árnyékuknak tetszenek, ahogy ráfekszenek a száraz fűre. Kitömött árnyékuknak látszanak ezen a kései órán a tárgyak, gondolja Rohonc, ahogy néha az álom is megtelik valamilyen tőle idegennel, amire később se rámosolyogni, se támaszkodni nem lehet. Nem emlékszik, mikor tántorgott be végül a szobájába. Olyan helyen van, amit már régen elhagyott, és nem is szeretne többé látni. Hiába is mondja magának: Abban vagy, amiben fekszel, lehet egy test, egy ágy vagy koporsó. Amíg nem tudsz tőle megszabadulni, úgyis mindegy.

A megszokásaid nem juttatnak messzire, erre készültél, ezért majd ott maradsz benne. Fészek is lehetne, megnyugodhatnál, ha itt az este. Magányod is úgy: lassan, csont nélkül lapulsz, terhed lassan szárny lesz, egyetlen lendülettel iszkolsz a semmibe.

Talán holnap mégis fel kellene keresnie a cipő-lélekgyógyászt, hiszen most már egészen biztos, hogy nem az őt kényszeres beteggé tevő lábbelikről van szó, hanem a becstelenül elpusztított kisbarátairól. Hogy miközben derekasan tartotta magát, és képes volt egy efféle hitvány cipőtől függővé tenni a boldogságát, sokkal nagyobb veszteség érte, mintha ez is a túlságos hiúságának a következménye lett volna. De képes lesz-e ez a tudós orvos segíteni egy másik betegségen? Hiszen itt egyre újabb járatok nyúlnak ebben a labirintusban, és amíg ő egy divatos dolog után vágyakozott, sokkal személyesebb és tragikusabb dolgokat kényszerült átélni.

Újra reccsen az ág, és ő álomból ébredve zuhan, de mintha ez a zuhanás újra csak egy másik állapotba segítené. Most egy vastag ágba kapaszkodik, és nem lefele, a mélység fele néz, hanem felfelé, ahol a lombkorona egybeolvad az ég baljós sötétjével. Daniella, most, kérem, játsszék egy kicsit a triangulumon!

